

CAMPUS TERRES DE L'EBRE
Universitat Rovira i Virgili

Facultat d'Infermeria

Revisió narrativa:

**L'impacte de l'aplicació de Teràpia de Presència
Simulada i la Musicoteràpia en pacients amb Malaltia
d'Alzheimer**

**Paul Augustin Alexandru Sandru
Marina Parra Pérez**

Dra. Marta Berenguer Poblet

**Treball Fi de Grau
2023-2024**

**Campus Terres de l'Ebre
22/05/2024**

Agraïments

Volem mostrar els nostres agraïments tant a la Facultat d'Infermeria del Campus Terres de l'Ebre com en particular a la nostra tutora Marta Berenguer Poblet per haver confiat en nosaltres, acompanyar-nos en el procés i haver-nos ajudat a arribar fins al final d'aquesta aventura que és la universitat.

Si hem arribat fins aquí també ha sigut per tenir el suport de les nostres famílies i amistats, les quals també ens han seguit cadascun dels passos que hem fet fins ara.

En conjunt, cadascuna de les persones que han passat durant aquests quatre anys com el professorat, infermeres/rs, família i amistats, són els que realment ens han ajudat a construir el primer esglaó dels futurs infermers que serem enguany. Sobretot, volem recalcar la importància que ha tingut per a nosaltres aprendre any rere any el tractar del pacient més enllà de la realització d'una tècnica mecànica, si no comprendre totes les esferes de la persona i saber-la cuidar en un bon acompanyament.

És per això, que tant aquest Treball Fi de Grau com els anys viscuts en el Campus, són el resultat de tot l'esforç realitzat. Si més no, l'esforç ha sigut gratificat amb bons companys, amb professorat implicat en l'alumnat, amb diferents experiències en els diferents centres sanitaris i infermeres que ens han acollit des del primer moment, amb esdeveniments que seran difícils d'oblidar.

En definitiva, moltes gràcies per acompanyar-nos en aquest episodi de la nostra vida i ajudar-nos a formar-nos com a futurs infermers.

Contingut

LLISTA ABREVIATURES	5
SUMARI.....	6
Paraules clau	6
ABSTRACT	7
Keywords.....	7
INTRODUCCIÓ.....	8
MARC CONCEPTUAL	9
Malaltia de l'alzheimer	9
Teràpies complementàries aplicades en persones amb malaltia d'Alzheimer	10
Infermeria en el cuidar	12
PREGUNTA D'INVESTIGACIÓ	13
OBJECTIUS.....	13
Objectiu General.....	13
Objectius Específics.....	13
METODOLOGIA	13
RESULTATS	16
Diagrama de flux.....	27
Taula de resultats.....	28
DISCUSSIÓ	31
CONCLUSIÓ.....	34
BIBLIOGRAFIA	35

LLISTA ABREVIATURES

AVD

Activitats de la vida diària

MA

Malaltia Alzheimer

MST

Musicoteràpia

TPS

Teràpia de Presència Simulada

SUMARI

Introducció: La malaltia de l'Alzheimer és un tipus de demència que afecta principalment a la població d'edat avançada, sent una de les principals causes de discapacitat i dependència. L'envelliment poblacional mundial va en augment, per la qual cosa aquesta malaltia es converteix en un problema sociosanitari de primera magnitud.

Objectiu: Conèixer l'impacte, en termes de memòria i emocions, de la Teràpia de Presència Simulada (TPS) i la musicoteràpia en pacients diagnosticats amb la malaltia d'Alzheimer (EA) en fase lleu i en la família.

Mètodes: S'ha realitzat una revisió narrativa d'articles publicats entre 2019 i 2024. Les bases de dades escollides han sigut Pubmed, Scopus, Web of Science i CINAHL. Es van utilitzar els termes MeSH i DeSH, amb els operadors booleans AND i OR.

Resultats: Es van seleccionar un total de 8 articles en els quals es va avaluar la teràpia de presència simulada i la musicoteràpia en malalts amb Alzheimer. A més, es va tindre en compte el tipus d'impacte d'aquestes teràpies, la implicació de la família i les intervencions a realitzar per part de la infermera. De tal manera, que ambdues teràpies per separat ajuden al manteniment de la memòria i tenen un benefici emocional per a la persona diagnosticada; però en cap moment hi ha implicació dels cuidadors. Per altra banda, qui s'encarrega de portar a cap aquestes teràpies complementàries és la infermera, la qual és indispensable.

Conclusions: La teràpia de presència simulada i la musicoteràpia milloren la identificació de les emocions i fomenten la capacitat de memòria en els pacients amb Alzheimer. Així mateix, la infermera és qui acompanya en tot el procés a la família i a la persona diagnosticada.

Paraules clau

Malaltia de l'Alzheimer, família, Teràpia de Presència Simulada, Musicoteràpia, infermera.

ABSTRACT

Background: Alzheimer disease is a type of dementia which mainly affects the elderly population, being a leading cause of disability and reliance. Global ageing population is increasing, this is why this disease has become a major social and health problem.

Objective: Knowing the impact, in terms of memory and emotions, of the simulated presence therapy and music therapy for mild-stage Alzheimer patients and for the family.

Methods: It has been performed a narrative review of scientific articles between 2019 and 2024. The databases consulted were Pubmed, Scopus, Web of Science and CINAHL. MeSH and DeSH were used, with the Boolean operators AND and OR.

Results: A total of 8 articles were selected in which simulated presence therapy and music therapy on Alzheimer disease patients have been reviewed. Furthermore, the effect of these therapies was taken into consideration, the family involvement and the nurse interventions. In that way, both therapies help preserve memory and have an emotional benefit for patients, but in any point is a caregiver's involvement. On the other hand, the nurse is responsible and indispensable to accomplish these therapies.

Conclusions: The simulated presence therapy and music therapy improves the perception of emotions and promotes memory capacity in Alzheimer disease patients. Moreover, the nurse comes along with the family and the diagnosed person throughout the whole process.

Keywords

Alzheimer disease, family, Simulated Presence Therapy, Music-Therapy, nurse.

INTRODUCCIÓ

La malaltia de l'Alzheimer (MA) és el tipus de demència més comú en la població, sobretot en països que estan més desenvolupats. L'augment de l'esperança de vida en les societats occidentals té com a conseqüència un augment de patologies relacionades en l'edat avançada, com és en aquest tipus de patologia, considerant-se un problema sociosanitari de primera magnitud. En l'actualitat, en Espanya, hi ha 1.200.000 persones diagnosticades amb malaltia de l'Alzheimer, però si es té en compte a la família, hi ha aproximadament 5.000.000 persones afectades per aquesta (Alzheimer CEAFA, 2023).

Existeixen diferents tractaments per a intentar pal·liar els símptomes d'aquesta patologia, ja que, no hi ha cura. La forma de gestionar-la ha de ser des d'una visió holística, on el tracte en la persona i família s'ha de personalitzar, ha de ser integral i continuat (Alzheimer CEAFA, 2023). La perspectiva holística sosté que " l'ésser humà és una mica més que la suma de les parts del jo", on s'integra cos, ment, esperit i ambient de la persona (Megías Lizancos & Serrano Parra, 2021).

Perquè el tractament de la malaltia sigui global ha de comprendre l'atenció a la família i al cuidador principal per tal que no hi hagi una sobrecàrrega i prevenir una major resiliència. D'aquesta forma, s'aconsegueix una millora de la qualitat de vida com millor resposta a estímuls positius o al tractament en conjunt (Alzheimer CEAFA, 2023).

Per a aquesta revisió s'ha escollit una combinació de la Teràpia de Presència Simulada (TPS) i la musicoteràpia, com a teràpies complementàries als tractaments convencionals, com el farmacològic. Ambdues tenen com a objectiu pal·liar els símptomes conductuals i psicològics, els quals són molt prevalents en la malaltia de l'Alzheimer (García-Alberca, 2015). És per això, que en aquest estudi s'ha decidit fer una cerca sobre l'aplicació de la combinació d'ambdues teràpies per tal d'aconseguir possibles resultats significatius.

Tanmateix, considerem que la infermeria hauria de treballar en conjunt de la família per tal d'aconseguir els resultats esperats de les teràpies. Al cap i a la fi, la creació d'un ambient rehabilitar i la potenciació de la implicació de la família en els processos de cures són part de les competències essencials de la pràctica infermera. Ella és qui cuida i acompanya a les persones en direcció a un benestar complet.

Per consegüent, nosaltres a través de la nostra revisió volem avaluar l'impacte de l'ús de tractaments no farmacològics, centrant-nos en la TPS i la musicoteràpia, tant en el pacient com en els cuidadors acompanyats per la infermera, qui serà l'eix conductor de tota l'equació.

MARC CONCEPTUAL

Malaltia de l'Alzheimer

La malaltia de l'Alzheimer (MA) és un trastorn neurològic que es caracteritza pel deteriorament de la memòria i les habilitats del pensament, afectant també al comportament de la persona (Hoja Informativa Sobre La Enfermedad de Alzheimer, 2023); sent una de les principals causes de discapacitat i dependència mundial (OMS, 2023). Els símptomes apareixen de forma progressiva fins que interfereixen en les tasques quotidianes de la persona (Hoja Informativa Sobre La Enfermedad de Alzheimer, 2023; Alzheimer's Association, 2024), sent el 90% d'aquests de tipus conductual i psicològic i, els seus factors de risc més destacables són l'avançada edat i el gènere femení (Llanero Luque et al., 2011).

Dins de la mateixa malaltia, una vegada diagnosticada, es poden distingir tres estadis (lleu, moderat o greu) segons el grau d'afectació, però sovint és difícil diferenciar el principi i final de cadascun per les característiques individuals de cada individu. Pel que comporta la fase lleu o inicial, en la qual es centrarà el nostre estudi, es caracteritza pels següents símptomes i signes (García&Rojas, 2017):

- Afectació a la memòria: percepció subjectiva de la pèrdua real, dificultat reiterada per a recordar fets i persones importants.
- Alteracions de la personalitat, l'estat d'ànim i del comportament.
- Desorientació lleu en espai-temps.
- Dificultat per a l'aprenentatge i alteracions en el llenguatge, així com dificultats en l'escriptura i el càlcul.
- Desadaptació de la persona als canvis en l'entorn.

A més, una de les manifestacions clíniques més comunes, i més difícil de detectar, de la malaltia és l'anosognòsia, on el pacient no té consciència de la malaltia. Aquesta es defineix com la incapacitat d'introspecció de la persona respecte als dèficits cognitius i a les alteracions del comportament (Fundación Pasqual Maragall, 2021) (Pasqual et.al., 2019).

Degut a la clínica i a les possibles manifestacions de la d'aquesta, podem afirmar que la persona diagnosticada amb la malaltia d'Alzheimer pateix una disminució de la seva independència en la realització de les AVD (Scheltens et al., 2021).

En conseqüència, aquesta patologia es considera a escala mundial de gran importància en salut pública, on s'estima que la seva prevalença en 2050 es duplicarà en Europa i es triplicarà en tot el món. Així i tot, no s'ha descobert cap cura o tractament que l'eviti, per tant, d'aquesta manera, els tractaments establerts són per a reduir la simptomatologia o evitar l'avançament de la mateixa (Scheltens et al., 2021)

Teràpies complementàries aplicades en persones amb malaltia d'Alzheimer

El tractament a utilitzar per als pacients sempre ha de ser individualitzat i adaptat a la simptomatologia i preferències de la persona i família, tenint en compte altres tipus de teràpies com són les complementàries a la farmacològica; en aquesta predominen els fàrmacs inhibidors de l'acetilcolinesterasa i antagonistes dels receptors N-metil-D-aspartat (Llanero Luque et al., 2011).

Degut a la falta de resultats significatius de l'ús individual de tractament amb fàrmacs, com els múltiples efectes adversos que aquest provoca, progressivament s'estan introduint noves teràpies no farmacològiques. Aquestes es defineixen com “una intervenció no química, teòricament sustentada, focalitzada i reproduïble, realitzada sobre la persona malalta o la persona cuidadora i potencialment capaç d'obtenir un benefici rellevant” (Olazarán et.al, 2015). Tenen la finalitat de millorar la qualitat de vida dels pacients, així com dels cuidadors, fomentant l'autonomia i la independència en la realització de les AVD. Com a conseqüència, s'obté una disminució de la simptomatologia psicòtica i un menor aïllament de les persones afectades per la malaltia (Muñoz García, 2018; Pe, 1999).

Per això mateix, com ja s'ha esmentat anteriorment, aquesta revisió es centrarà a fomentar la utilització d'aquest tipus de teràpies. Específicament en la teràpia de presència simulada i la musicoteràpia.

Teràpia de presència simulada aplicada a la malaltia d'Alzheimer

En la teràpia de presència simulada (TPS) reproduceix un retrobament del pacient amb un familiar a través de la reproducció de documents audiovisuals (videoimatges, àudios, fotografies, etc.)

de l'entorn, reproduïts mitjançant dispositius electrònics davant del pacient diagnosticat d'Alzheimer. El contingut pot variar segons els interessos de la persona, incloses conversacions, històries o records compartits (Abraha et al., 2020; Woods & Ashley, 1995).

Va ser descrita per primera vegada per Woods i Ashley l'any 1995 en un estudi que va envoltar 27 persones institucionalitzades en un centre geriàtric en el qual les infermeres i infermers que treballaven van utilitzar unes cintes gravades per tal de ser mostrades als pacients diagnosticats d'EA. Van demostrar que aquestes provocaven en els residents una reducció de la simptomatologia relacionada amb el comportament com l'agitació (Abraha et al., 2020; Woods & Ashley, 1995).

És molt comú que els familiars no puguin acompanyar als pacients sovint, provocant situacions d'ansietat per separació i estrès. Aquest tipus d'intervenció té com a objectiu pal·liar aquests sentiments a través de l'entrenament de la memòria a partir d'imatges o sons específics (Abraha et al., 2020; Woods & Ashley, 1995).

La intervenció en TPS és molt senzilla i no requereix equips de gran cost, com tampoc una formació molt exhaustiva; a diferència de les teràpies farmacològiques, que a més provoquen efectes adversos importants. Per això mateix, fer ús d'aquest tipus de tractaments hauria de ser la primera opció per tal de pal·liar la simptomatologia psicològica i conductual com aconseguir una millora de la qualitat de vida de les persones diagnosticades i dels familiars (Abraha et al., 2020; Woods & Ashley, 1995).

Per tal que aquesta intervenció tingui una resposta positiva per part del pacient, el tipus de contingut a mostrar ha d'incloure experiències positives de la vida passada i records amb les persones més properes (Abraha et al., 2020; Woods & Ashley, 1995).

Musicoteràpia aplicada a la malaltia d'Alzheimer

Per altra banda, trobem la musicoteràpia (MST) que, segons l'Associació mundial de la musicoteràpia (WFMT, 2011), "és l'ús de la música i els seus elements en entorns mèdics, educacionals i quotidians que poden aplicar-se en grup o de forma individual per millorar el benestar físic, social, comunicatiu, emocional, intel·lectual i espiritual així com una optimització de la qualitat de vida i millores en la seva salut". (Gómez Gallego & Gómez García, 2017; Qué Es La Musicoterapia - FEAMT, 2011).

La musicoteràpia no només consisteix en l'escolta de música o cantar, sinó que també compren la creació d'un espai en què s'involucra tot el cos, així com la part emocional de cadascuna de les persones que hi són participants. En aquest tipus de teràpia, predomina molt més el llenguatge no verbal de les emocions que hi són provocades durant les sessions (León Martínez, et.al 2021).

El que comporta la musicoteràpia i l'Alzheimer les investigacions han demostrat que els seus efectes sobre els símptomes neuropsiquiàtrics són efectius. La música, pel que fa a nivell cerebral, produeix una sèrie d'efectes que provoquen una resposta a l'estrès i això comporta a l'adaptació de la persona davant de factors estressants (Sanchis, 2021)

Infermeria en el cuidar

Segons Watson, “el cuidar és una idea ètica perquè entranya el compromís amb la protecció i el respecte a la dignitat humana i amb la salvaguarda de la humanitat”. És a dir, cuidar és prendre la responsabilitat de millorar les condicions i qualitat de vida per tal de proporcionar un benestar en la persona. Entenen a aquesta com a un tot i no com a una suma de totes les parts que la formen o com a una patologia en concret (Busquets, 2019).

Tanmateix, el cuidar és la característica essencial de la disciplina infermera. Aquesta és la responsable d'aplicar el tractament i d'acompanyar en el procés al pacient i a la família; entesos com un binomi. De tal forma, que la ètica infermera defensa que l'ideal de cuidar no és dirigir a l'altra persona sinó que ajudar-la a autodirigir-la; donar-li les eines necessàries per tal d'afrontar el seu estat de vulnerabilitat (Busquets, 2019).

Per consegüent, perquè hi hagi efectivitat en el cuidar és necessari la presència d'una relació bidireccional d'interdependència entre la infermera i l'usuari. Per tal de que aquesta hi sigui present, la professional ha de tenir una mirada integral, tenint en compte les experiències prèvies de la persona, valors i creences. Individualitzant l'atenció (Busquets, 2019).

En conjunt, volem indagar a partir de la lectura i anàlisi de diferents articles quines aptituds precisa la infermera en aquests tipus de teràpies i, a més, quines són les habilitats que la diferencien d'altres professionals per tal d'aconseguir resultats significatius. Així doncs, cal exposar la importància del seu treball en l'atenció integral del pacient-família.

PREGUNTA D'INVESTIGACIÓ

La pregunta d'investigació, elaborada segons els criteris FINER, és la següent:

Quin és l'impacte de la Teràpia de Presència Simulada i la musicoteràpia aplicat en pacients diagnosticats d'Alzheimer en fase lleu?

OBJECTIUS

Objectiu General

Conèixer l'impacte, en termes de memòria i emocions, de la Teràpia de Presència Simulada (TPS) i la musicoteràpia en pacients diagnosticats amb la malaltia d'Alzheimer (MA) en fase lleu i en la família.

Objectius Específics

1. Identificar les intervencions infermeres en la Teràpia de Presència Simulada (TPS) i la musicoteràpia en els pacients diagnosticats d'Alzheimer.
2. Descriure les competències de la infermera necessàries per a complementar les teràpies i la seva importància de realitzar-les.
3. Analitzar la importància de l'acompanyament i de la sensibilització familiar per part de la infermera.

METODOLOGIA

El present treball realitza una revisió bibliogràfica de tipus narratiu en una anàlisi parcial de la informació publicada basada fonamentalment en l'opinió dels autors. A diferència d'altres tipus de revisions, aquesta no recull solament publicacions primàries.

La cerca bibliogràfica en profunditat s'ha realitzat en un període de sis mesos, compresos entre el desembre de 2023 i maig de 2024, a través de diferents bases de dades professionals d'àmbit sanitari: Pubmed, Scopus, Web of Science i CINAHL mitjançant descriptors de tipus DeCS i Mesh en combinació a operadors booleans com AND i OR (taula 1) (taula 2).

Taula 1. Taula de descriptors.

Descriptor DeSC / ID del Descriptor	Descriptor MeSH / Nº Identificador únic
Enfermedad de Alzheimer / D000544	Alzheimer Disease / _D000544
Enfermeras y Enfermeros / _D009726	Nurses / _D009726
Grabación en Video / _D014741	Videotape Recording / _D014743
Medios Audiovisuales / _D059040	Video-Audio Media / _D059040
Musicoterapia / _D009147	Music Therapy / _D009147
Terapias complementarias/ D000529	Complementary therapy / D000529
Tecnología de la Información / D000073256	Information Technology/ D000073256
Familia/ D005190	Family/ D005190
Emociones/ D004644	Emotions/ D004644
Relaciones Profesional-Familia / D011368	Professional-Family Relations/ D011368

Taula 2. Fórmules emprades en la cerca.

Termes (DeCS) + Operadors Booleans	Termes (MeSH) + Boolean Operators
“Enfermedad de Alzheimer” AND “Terapias Complementarias”	“Alzheimer Disease” AND “Complementary therapies”
“Grabación en Video” OR “Medios Audiovisuales” OR “Multimedia” AND Enfermedad de Alzheimer	“Videotape Recording” OR “Video-Audio Media” OR Multimedia AND “Alzheimer Disease”
“Grabación en Video” OR “Medios audiovisuales” AND “Musicoterapia” AND “Enfermedad de Alzheimer”	“Videotape Recording” OR “Video-Audio” AND “Music therapy” AND “Alzheimer disease”
“Enfermedad de Alzheimer” AND “Impacto psicosocial”	“Alzheimer disease” AND “Emotions”
“Enfermedad de Alzheimer” AND “Impacto Psicosocial” AND “Familia”	“Alzheimer disease” AND “Emotions” AND “Family”
“Enfermeras y enfermeros” AND “Enfermedad de Alzheimer”	“Nurses” AND “Alzheimer disease”
“Relaciones Profesional-Familia” AND “Enfermeras y enfermeros” AND “Enfermedad de Alzheimer”	“Professional- Family Relations” AND “Nurses” AND “Alzheimer disease”

Frases de cerca en llenguatge lliure
“Enfermedad de Alzheimer” AND “Terapia de presencia simulada” [Title/Abstract]
“Alzheimer Disease” AND “Simulated Presence Therapy” [Title/Abstract]
“Psychosocial impact” [Title/Abstract] AND “Alzheimer Disease”

Així mateix, s'han establert uns criteris de selecció per al cribratge de les publicacions escollides per a la revisió. De tal forma, s'han inclòs aquells articles que s'hagin escrit en català, espanyol, anglès i portuguès, disponibles en text complert i d'accés obert i publicats en els últims 5 anys (2019-2024) (taula 3); a més, on la població d'estudi siguin pacients diagnosticats d'Alzheimer amb intervencions no farmacològiques per part de la infermera.

Taula 3. Criteris d'inclusió i d'exclusió.

Criteris d'inclusió	Criteris d'exclusió
Articles que continguin el text complet en línia	Articles que no parlin de la malaltia de l'Alzheimer
Articles amb idioma disponible en espanyol, anglès i/o portuguès	Articles no relacionats amb la pràctica infermera
Articles publicats els últims cinc anys (2019-2024)	
Articles on la mostra tingui una edat superior als 65 anys	Articles no relacionats amb la TPS i la musicoteràpia

Posteriorment, es va realitzar una anàlisi en profunditat lectura crítica dels articles i revisions seleccionats per tal de determinar la seva idoneïtat.

Finalment, es van incloure aquells que van resultar de gran rellevància per a la pregunta d'investigació plantejada i els objectius del treball final de grau.

RESULTATS

Termes de cerca	Equació de cerca	Base de dades	Resultats	Filtres	Criteris d'inclusió i exclusió	Resultats amb criteris d'inclusió i exclusió
(Alzheimer disease) AND (Complementary therapies)	("Alzheimer Disease"[Mesh]) AND "Complementary Therapies"[Mesh] Filters: Free full text, in the last 5 years, Aged: 65+ years, English, Portuguese, Spanish	Pubmed	1290		Text lliure i complet Idioma: castellà, anglès i portuguès Publicat els últims 5 anys Edat superior a 65 anys	22
	TITLE-ABS-KEY ((alzheimer AND disease) AND (complementary AND therapies)) AND PUBYEAR > 2019 AND PUBYEAR < 2024 AND (LIMIT-TO (LANGUAGE , "English") OR LIMIT-TO (LANGUAGE , "Spanish")) AND (LIMIT-TO (OA , "all")) AND (LIMIT-TO (SUBJAREA , "NURS"))	Scopus	149	Relacionat en infermeria	Text lliure i complet Idioma: castellà, àngles Publicat en els últims 5 anys	8
	(Alzheimer disease) AND (Complementary therapies) (All Fields) and Open Access and 2024	Web of Science	402		Text lliure Publicat el últims 5 anys	5

	or 2023 or 2022 or 2021 or 2020 or 2019 (Publication Years) and Free to Read (Open Access)					
	<p>TX alzheimer´disease AND TX Complementary therapies ,</p> <p>Limiters - Full Text; Publication Date: 20190101-20241231</p> <p>Expanders - Apply equivalent subjects</p> <p>Narrow by SubjectMajor: - music therapy</p> <p>Narrow by SubjectMajor: - emotions</p> <p>Narrow by SubjectMajor: - dementia</p> <p>Narrow by SubjectMajor: - alternative therapies</p> <p>Narrow by SubjectMajor: - alzheimer's disease</p> <p>Narrow by Language: - english</p> <p>Narrow by SubjectAge: - aged: 65+ years</p> <p>Search modes - Boolean/Phrase</p>	CINAHL	3720	<p>Paraules clau: malaltia alzheimer, emocions, demencia, musicoteràpia, teràpies complementàries</p>	<p>Text complet</p> <p>Idioma: anglès</p> <p>Publicat els últims 5 anys</p>	15
<p>“Videotape Recording”</p> <p>OR “Video-Audio Media”</p> <p>OR Multimedia AND</p> <p>“Alzheimer Disease”</p>	<p>((“Videotape Recording”[Mesh]) OR “Video-Audio Media” [Publication Type]) OR “Multimedia”[Mesh]) AND</p>	Pubmed	146		<p>Text lliure i complet</p> <p>Idioma: castellà, anglès i portuguès</p> <p>Publicat els últims 5 anys</p>	4

	"Alzheimer Disease"[Mesh] Filters: Free full text, in the last 5 years, Aged: 65+ years, English, Portuguese, Spanish,				Edat superior a 65 anys	
	TITLE-ABS-KEY ("Videotape Recording" OR "Video-Audio Media" OR multimedia AND "Alzheimer Disease") AND PUBYEAR > 2018 AND PUBYEAR < 2025 AND (LIMIT-TO (SUBJAREA , "NURS")) AND (LIMIT-TO (LANGUAGE , "English") OR LIMIT-TO (LANGUAGE , "Spanish")) AND (LIMIT-TO (OA , "all"))	Scopus	112	Relacionat en infermeria	Text complet i lliure Idioma: anglès i portuguès Publicat en els últims 5 anys	3
	"Videotape Recording" OR "Video-Audio Media" OR Multimedia AND "Alzheimer Disease" (All Fields) and Open Access and 2024 or 2023 or 2022 or 2021 or 2020 or 2019 (Publication Years) and English (Languages)	Web of Science	250		Text complet i lliure Idioma: anglès Publicat els últims 5 anys	28
	TX Videotape Recording OR TX Video-Audio Media OR TX Multimedia AND TX Alzheimer Disease ,	CINAHL	511	Relacionat amb factors de l'edat i pacients amb demència	Text complet Publicat els últims 5 anys Idioma: anglès Edat superior a 65 anys	2

	Limiters - Full Text; Publication Date: 20190101-20241231 Expanders - Apply equivalent subjects Narrow by SubjectMajor: - alzheimer's disease Narrow by Language: - english Narrow by SubjectAge: - aged: 65+ years Search modes - Boolean/Phrase					
“Videotape Recording” OR “Video-Audio Media” AND “Music Therapy” AND “Alzheimer disease”	(“Videotape Recording”[Mesh]) OR “Video-Audio Media” [Publication Type]) AND “Music Therapy”[Mesh]) AND “Alzheimer Disease”[Mesh]	Pubmed	0			0
	TITLE-ABS-KEY (“Videotape Recording” OR “Video-Audio Media” AND “Music Therapy” AND “Alzheimer disease”)	Scopus	1		Text complet Idioma: anglès	1
	“Videotape Recording” OR “Video-Audio Media” AND “Music Therapy” AND “Alzheimer disease” (All Fields) and Open Access and 2022 or 2021 or 2020 or 2019 (Publication Years) and English (Languages)	Web of Science	177		Text complet i lliure Idioma: anglès Publicat en els últims 5 anys	5

	TX Videotape Recording OR TX Video-Audio Media AND TX Music Therapy AND TX Alzheimer disease , Limiters - Full Text; Publication Date: 20190101-20241231 Search modes - Boolean/Phrase	CINAHL	234		Text complet Publicat els últims 5 anys	4
“Alzheimer disease” AND “Emotions”	("Alzheimer Disease"[Mesh]) AND "Emotions"[Mesh] Filters: Free full text, in the last 5 years, English, Portuguese, Spanish, Aged: 65+ years	Pubmed	3217		Text lliure i complet Idioma: castellà, anglès i portuguès Publicat els últims 5 anys Edat: 65 anys o més	154
	TITLE-ABS-KEY ("Alzheimer disease" AND "Emotions") AND PUBYEAR > 2018 AND PUBYEAR < 2025 AND (LIMIT-TO (SUBJAREA , "NURS")) AND (LIMIT-TO (LANGUAGE , "English") OR LIMIT-TO (LANGUAGE , "Spanish")) AND (LIMIT-TO (OA , "all"))	Scopus	2302	Relacionat en infermeria	Text complet i lliure Idioma: anglès i portuguès Publicat en els últims 5 anys	32
	“Alzheimer disease” AND “Emotions” (All Fields) and Open Access and 2024 or 2023 or 2021 or 2022 or 2020 or 2019 (Publication Years) and English (Languages)	Web of sciencie	69		Text complet i lliure Idioma: anglès Publicat en els últims 5 anys	16

	<p>TX Alzheimer disease AND TX Emotions ,</p> <p>Limiters - Full Text; Publication Date: 20190101-20241231</p> <p>Narrow by SubjectMajor: - emotions</p> <p>Narrow by SubjectMajor: - alzheimer's disease</p> <p>Narrow by SubjectMajor: - dementia patients</p> <p>Narrow by SubjectAge: - aged: 65+ years</p> <p>Narrow by Language: - spanish</p> <p>Narrow by Language: - english</p> <p>Search modes - Boolean/Phrase</p>	CINAHL	3443	Relacionat amb: pacients amb demència, malaltia Alzheimer i emocions	<p>Text complet</p> <p>Publicat els últims 5 anys</p> <p>Edat: majors de 65 anys</p> <p>Idioma: anglès, espanyol</p>	70
“Alzheimer disease” AND “Emotions” AND “Family”	<p>((“Alzheimer Disease”[Mesh]) AND “Emotions”[Mesh]) AND “Family”[Mesh] Filters: Free full text, in the last 5 years, English, Portuguese, Spanish</p>	Pubmed	82		<p>Text lliure i complet</p> <p>Idioma: castellà, anglès i portuguès</p> <p>Publicat els últims 5 anys</p>	11
	<p>TITLE-ABS-KEY (“Alzheimer disease” AND “Emotions” AND “Family”) AND PUBYEAR > 2018 AND PUBYEAR < 2025 AND (LIMIT-TO (SUBJAREA , “NURS”)) AND (LIMIT-TO (LANGUAGE ,</p>	Scopus	320	Relacionat en infermeria	<p>Text complet i lliure</p> <p>Idioma: anglès, espanyol i portuguès</p> <p>Publicat en els últims 5 anys</p>	9

	"English") OR LIMIT-TO (LANGUAGE , "Spanish") OR LIMIT-TO (LANGUAGE , "Portuguese")) AND (LIMIT-TO (OA , "all"))					
	"Alzheimer disease" AND "Emotions" AND "Family" (All Fields) and Open Access and 2024 or 2023 or 2022 or 2021 or 2019 (Publication Years)	Web of science	10		Text complet i lliure Idioma: anglès Publicat en els últims 5 anys	3
	TX Alzheimer disease AND TX Emotions AND TX Family , Limiters - Full Text; Publication Date: 20190101-20241231 Narrow by SubjectMajor: - family Narrow by SubjectMajor: - emotions Narrow by SubjectMajor: - alzheimer's disease Narrow by SubjectMajor: - patient attitudes Narrow by SubjectMajor: - caregiver attitudes Narrow by SubjectMajor: - caregivers Narrow by SubjectMajor: - dementia patients	CINAHL	2442	Relacionat amb: emocions, família, malaltia Alzheimer, actituds pacients, actituds cuidadors, cuidadors i pacients amb demència	Text complet Publicat els últims 5 anys Idioma: espanyol	1
				Text complet Publicat els últims 5 anys Idioma: anglès Edat: major de 65 anys	97	

	Narrow by Subject Age: - aged: 65+ years Narrow by Language: - spanish Narrow by Language: - english Search modes - Boolean/Phrase					
“Nurses” AND “Alzheimer disease”	("Nurses"[Mesh]) AND "Alzheimer Disease"[Mesh] Filters: Free full text, in the last 5 years, English, Portuguese, Spanish	Pubmed	66		Text lliure i complet Idioma: castellà, anglès i portuguès Publicat els últims 5 anys	3
	TITLE-ABS-KEY ("Nurses" AND "Alzheimer disease") AND PUBYEAR > 2018 AND PUBYEAR < 2025 AND (LIMIT-TO (OA , "all")) AND (LIMIT-TO (EXACTKEYWORD , "Alzheimer Disease")) AND (LIMIT-TO (SUBJAREA , "NURS"))	Scopus	1457	Relacionat en infermeria Paraula clau: malaltia alzheimer	Text complet i lliure Idioma: anglès i espanyol Publicat en els últims 5 anys	37
	“Nurses” AND “Alzheimer disease” (All Fields) and Open Access and 2019 or 2020 or 2021 or 2022 or 2023 (Publication Years) and English or Portuguese or Spanish (Languages)	Web of science	121		Text complet i lliure Idioma: anglès, portugués i espanyol Publicat en els últims 5 anys	16
	<u>TX “Nurses” AND TX “Alzheimer disease”</u>	CINAHL	1074	Paraula clau: caregivers - cuidadors	Text complet Publicat els últims 5 anys Idioma: anglès	31

	Limiters - Full Text; Publication Date: 20190101-20241231 Expanders - Apply equivalent subjects Narrow by SubjectMajor: - caregivers Narrow by Language: - english					
“Professional - Family Relations” AND “Nurses” AND “Alzheimer disease”	((“Professional-Family Relations”[Mesh]) AND “Nurses”[Mesh]) AND “Alzheimer Disease”[Mesh]	Pubmed	0			
	TITLE-ABS-KEY (“Professional - Family Relations” AND “Nurses” AND “Alzheimer disease”) AND PUBYEAR > 2018 AND PUBYEAR < 2024	Scopus	1			1
	“Professional - Family Relations” AND “Nurses” AND “Alzheimer disease” (All Fields)	Web of Science	0			0
	TX “Professional - Family Relations” AND TX “Nurses” AND TX “Alzheimer disease” Limiters - Full Text; Publication Date: 20190101-20231231	CINAHL	15		Text lliure i complet Publicat en els últims 5 anys	4
	(Enfermedad de Alzheimer) AND (Teràpia de Presència Simulada)	Pubmed	0			0

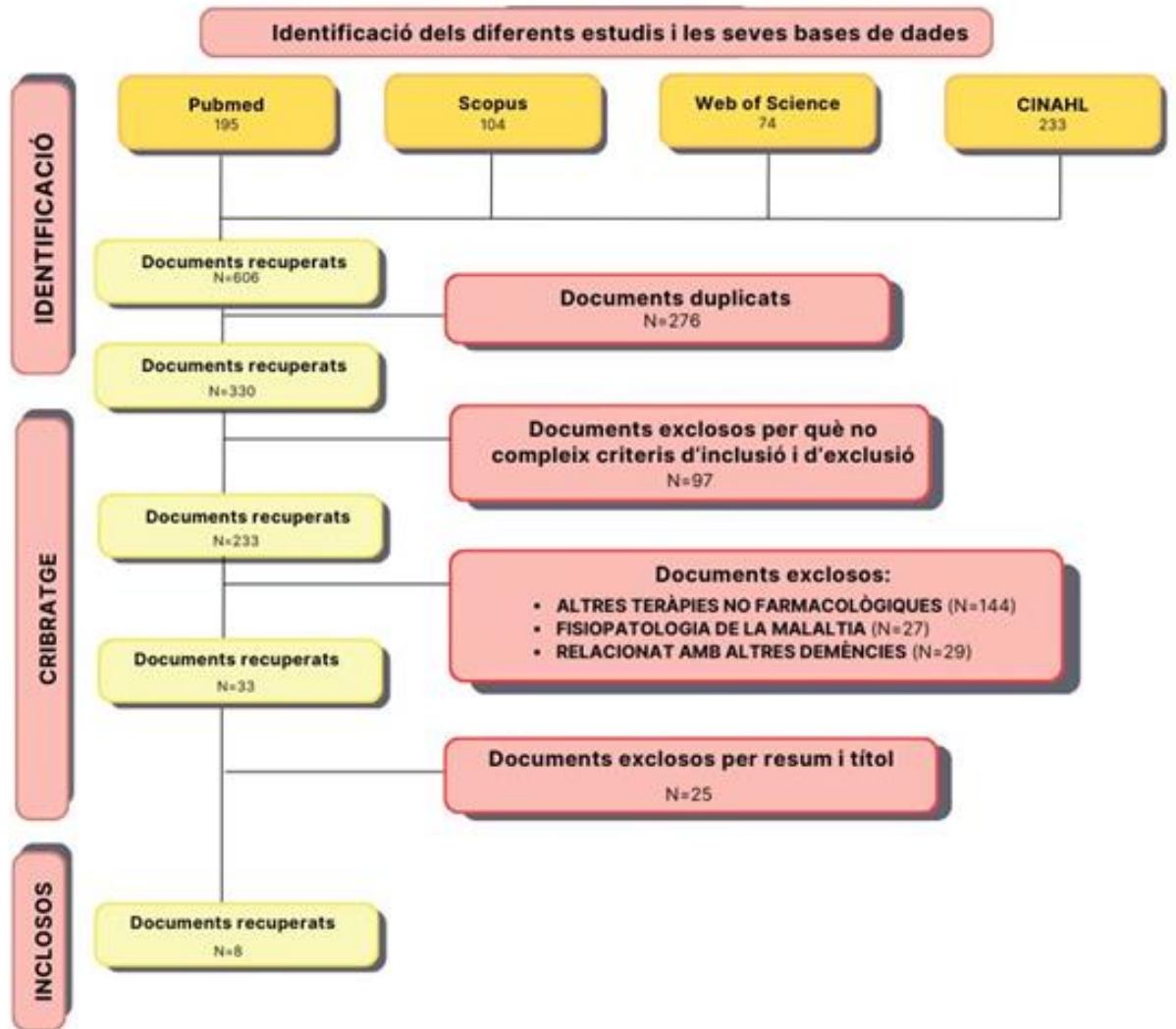
“Enfermedad de Alzheimer” AND “Terapia de presencia simulada”	TITLE-ABS-KEY ("Enfermedad de Alzheimer" AND "Terapia de presencia simulada")	Scopus	0			0
	“Enfermedad de Alzheimer” AND “Terapia de presencia simulada” (All Fields)	Web of science	0			0
	TX “Enfermedad de Alzheimer” AND TX Terapia de presencia simulada” Limiters - Full Text; Publication Date: 20190101-20241231”	CINAHL	0			0
“Alzheimer Disease” AND “Simulated Presence Therapy”	"Alzheimer Disease"[Mesh] AND "Simulated Presence Therapy"	Pubmed	2		Text lliure i complet Idioma: castellà, anglès i portuguès Publicat els últims 5 anys	0
	TITLE-ABS-KEY ("Alzheimer Disease" AND "Simulated Presence Therapy") AND PUBYEAR > 2018 AND PUBYEAR < 2024 AND (LIMIT-TO (OA , "all"))	Scopus	11		Text lliure i complet Publicat els últims 5 anys	2
	“Alzheimer Disease” AND “Simulated Presence Therapy” (All Fields)	Web of Science	0			0
	TX "Alzheimer disease" AND TX Simulated Presence Therapy”	CINAHL	11		Text lliure i complet Publicat els últims 5 anys	1

	Limiters - Full Text; Publication Date: 20200101-20201231 Expanders - Apply equivalent subjects					
“Psychosocial impact” AND “Alzheimer Disease”	"Psychosocial impact" AND "Alzheimer Disease" Filters: Free full text, in the last 5 years	Pubmed	18		Text lliure i complet Publicat en els últims 5 anys	1
	TITLE-ABS-KEY ("Psychosocial impact" AND "Alzheimer Disease") AND PUBYEAR > 2018 AND PUBYEAR < 2024 AND (LIMIT-TO (OA , "all"))	Scopus	49	Keyword: Alzheimer Disease	Text lliure i complet Publicat en els últims 5 anys Idioma: angles	11
	“Psychosocial impact” AND “Alzheimer Disease” (All Fields) and Open Access and 2019 (Publication Years)	Web of science	5		Text lliure i complet Publicat en els últims 5 anys	1
	TX “Psychosocial impact" AND TX “Alzheimer Disease” Limiters - Full Text; Publication Date: 20190101-20221231 Expanders - Apply equivalent subjects Narrow by Language: - english	CINAHL	64		Text lliure i complet Publicat en els últims 5 anys Idioma: anglés	9

Diagrama de flux

(Page MJ, et al., 2020)

Taula de resultats

Autors, any i país	Metodologia	Resultats/Conclusions
Ruíz et al., 2023 Espanya	Revisió sistemàtica (n=19)	L'aplicació de teràpies complementàries, de forma aïllada o en grup, durant un temps perllongat són eficaces per a prevenir o retardar les manifestacions clíniques de la malaltia, sobretot durant la fase inicial. Les teràpies basades en l'activitat física van demostrar una millora de la capacitat cognitiva. Les teràpies ocupacionals van demostrar resultats positius respecte a la memòria. I les de tipus cognitiu ajudaven a la millora de la realització de les AVD.
Abraha et al. 2020 Italia	Revisió sistemàtica (n=3)	Els resultats relacionats amb els trastorns conductuals van ser múltiples, mesurats en diferents escales i diferents marcs temporals; per la qual cosa no es va poder realitzar una metaanàlisi. Però es va poder concloure que uns dels efectes adversos més probables de l'ús de la STP o de la musicoteràpia era l'empitjorament de l'agitació. A la vegada, no hi ha evidència suficient per a determinar els efectes de la teràpia de presència simulada en el comportament, qualitat de vida, en les activitats de la vida de diària del pacient ni en la càrrega del cuidador.
Arroyo-Anlló et al. 2019. França.	Estudi de casos i control (n=60)	En els resultats, van observar una diferència significativament baixa en les proves d'avaluació de les competències cognitives, emocionals i musicals entre els pacients diagnosticats amb Alzheimer i el grup control. Els investigadors deixen una línia oberta per a futurs estudis sobre el tema recalcant la individualització del pacient i trobar més evidències sobre els beneficis de la música en les malalties neurodegeneratives, particularment en l'accés als records emocionals.
Campos-Puente et al. 2019. Espanya.	Estudi transversal (n=193)	Els resultats obtinguts en l'estudi confirma la relació positiva i directa entre l'esgotament emocional, el nombre de malalties, els sistemes somàtics i la disfunció social dels cuidadors de pacients amb Alzheimer. A més, en aquells cuidadors amb

		<p>síntomes psiquiàtrics, la qualitat de vida disminueix a la vegada que l'Alzheimer progressa en el malalt.</p> <p>D'aquesta manera, les intervencions utilitzades en la investigació, per prevenir els riscos que deriven de les activitats per part de familiars o cuidadors, són de formació per tal d'assegurar un benestar físic i emocional amb l'objectiu d'assolir canvis significatius en l'estat mental dels mateixos i, així mateix, millorar la relació en el malalt i proporcionar millors cures.</p>
<p>Centomo et al. 2023. Suïza.</p>	<p>Estudi experimental (n=1)</p>	<p>L'avaluació posterior de la intervenció va revelar una millora a escala cognitiva i emocional, així com de la memòria autobiogràfica. Tenint en compte els factors degeneratius propis de la malaltia i la situació de pandèmia durant la seva realització, aquest estudi dona resultats esperançadors. Igualment, es requereixen investigacions que continuïn comprovant la seva eficàcia.</p>
<p>Neslihan Lok, Kadriye Buldukoglu, Ebru Barcin. 2020. Túrcia.</p>	<p>Assaig clínic aleatoritzat (n= 78)</p>	<p>La teràpia d'estimulació cognitiva va millorar les funcions cognitives del grup experimental, al contrari el grup control.</p> <p>Aquesta teràpia va reforçar el funcionament cognitiu i va reduir les despeses de la malaltia i els cuidatges, contribuint indirectament a l'economia nacional.</p> <p>És una nova pràctica infermera que pot garantir el compliment del tractament en aquests malalts i a més està aplicada en una teoria infermera com un model terapèutic.</p>
<p>Theofanidis et al. 2021. Grecia</p>	<p>Revisió sistemàtica (n=31)</p>	<p>Els estudis elegits per la seva rellevància en 4 àmbits claus identificats, confusió crònica, ansietat, desesperació i necessitats d'atenció domiciliària. La infermera que atén els pacients amb EA donen un suport continu en un marc d'atenció holística on inclou la família i els cuidadors. Per aquest cuidatge ha de basar-se en millor evidència i intervencions clínicament significatives amb l'objectiu de mantenir la independència i la capacitat funcional durant el temps més gran possible.</p>
<p>Funda Ozpulat, Duygu Oztas,</p>	<p>Estudi transversal (n=676)</p>	<p>El coneixement de la malaltia de l'Alzheimer per part d'infermeria i dels estudiants és inadequat, per tant s'ha de millorar. Com que la infermera té un paper indispensable</p>

Yasemin Urganci
(Ozpulat, et al., 2023)

en el tracte en els pacients i el fet de tenir un coneixement deficient de la malaltia pot perjudicar a la persona diagnosticada, així com a la realització de les diferents intervencions.

DISCUSSIÓ

La malaltia de l'Alzheimer afecta a totes les esferes i aspectes cerebrals de la persona, però si més no, l'afectació més coneguda és la de la memòria. A més a més, aquesta facultat té una relació directa i simple en l'estat d'ànim. L'aflorament de diverses emocions dependran del record afectat que presenti el pacient; per exemple, si al pacient se li estimula per a recordar moments importants i alegres, com un casament, i ell és capaç de visualitzar aquest record apareixeran sentiments d'alegria en relació amb el mateix. Però, sí, per un altre costat, la persona no és capaç de visualitzar un record o reconèixer a una persona que hi té davant, les emocions com la frustració o la tristesa seran els protagonistes (Centomo et al. , 2023) (Arroyo et al. , 2019).

Nosaltres a través d'aquesta revisió volem donar-li visibilitat a la TPS i la MST i com aquestes impacten en la persona amb l'EA en fase lleu en termes de memòria i emocions, així com a la seva família.

Els resultats de la cerca mostren que, tot i que avui en dia es posen en pràctica diferents tipus de tractaments, els més utilitzats continuen sent els de tipus farmacològic, tenint com a principal inconvenient del seu ús el gran nombre d'efectes adversos per a la persona. És per aquest motiu, que aquesta revisió se centra en l'ús de les teràpies complementàries, les quals de forma individual o en conjunt a l'anterior, si s'utilitzen durant un temps perllongat ajuden a prevenir o retardar les manifestacions clíniques amb una probabilitat menor de sofrir efectes secundaris (Ruíz et al., 2023). Però realment, ¿de quina forma impacten en la persona i en la família amb malaltia d'Alzheimer? Per a respondre a aquesta pregunta, s'analitzaran els articles escollits en relació amb els objectius plantejats.

En 1995, Patricia Woods i Jane Ashley, van aplicar per primera vegada la TPS en pacients diagnosticats d'Alzheimer per al control del comportament problemàtic a través de la memòria. En el seu estudi, van demostrar que la teràpia presentava efectes positius per a la persona quan aquesta s'aplicava de forma preventiva a una conducta negativa o agressiva; tenint en compte la individualització de la intervenció, portada a terme per la infermera (Woods & Ashley, 1995). En l'actualitat, hi ha poca bibliografia que continuï en la línia d'investigació proposada, per tal de continuar demostrant l'eficàcia de la TPS.

Un dels estudis principals per a la revisió, "Simulated Presence Therapy for Dementia", s'analitzen tres assajos que comparen la TPS amb l'atenció habitual a les persones diagnosticades de MA, però no es va poder arribar a un consens per tal de determinar la seva eficàcia (Abraha et al.,

2020). Per un altre costat, en un estudi realitzat en Turquia, van demostrar la disminució de comportaments agressius en persones amb MA que sí van rebre una teràpia d'estimulació cognitiva, en comparació a altres a les que no (Lok et al., 2020). Ergo, en cap dels dos estudis recollits s'han ampliat els resultats com ho van fer les pioneres de la teràpia; obtenint les mateixes conclusions que en els noranta.

En relació amb la MST, hi ha diferents estudis que mostren els seus efectes en diverses àrees de la persona. Centrant-nos en el nostre objectiu, els estudis escollits han demostrat una millora cognitiva i emocional en pacients amb MA. En l'estudi "Music and emotion in Alzheimer's disease" van reconèixer que l'ús de música familiar per a la persona té un gran poder d'evocar emocions vinculades a records (Arroyo et al., 2019). Així mateix, en l'estudi "Music and autobiographical memory: A new experimental protocol", escoltar peces de música específiques i centrades en algun aspecte passat important de la persona; com a conseqüència, aquesta a través de la melodia pot accedir a diferents records i tornar a sentir les emocions d'aquell moment reviscut. Ergo, s'estimula la memòria de la persona i es treballa sobre les reaccions provocades per l'aplicació de la teràpia (Centomo et al., 2023). De tal forma, en ambdós estudis es demostren que la música és una eina que ens ajuda a accedir a la part més íntima de l'individu amb MA i poder treballar els aspectes en els quals es basa aquesta revisió.

Les dues teràpies han demostrat, seguint la literatura triada, que provoquen efectes positius quan aquestes s'apliquen independentment en pacients amb MA. No obstant això, no es compleix el nostre objectiu principal, és a dir, no s'ha demostrat que la seva implementació de forma combinada tingui resultats significatius cap a la persona.

Un altre punt a tenir en compte en l'adherència al diagnòstic i al tractament del pacient amb Alzheimer, és el fet d'incloure a la família en el procés. En l'estudi revisat "Emotional Exhaustion in Housewives and Alzheimer Patients' Caregivers: Its Effects on Chronic Diseases, Somatic Symptoms and Social Dysfunction" es demostra l'existència d'una relació directament proporcional entre l'esgotament emocional i l'aparició de malalties de caràcter psicossomàtic en els cuidadors i, per tant, la malaltia afecta a ambdues parts i no sols a la persona diagnosticada (Campos-Puente et al., 2019). Però, malgrat i així, en cap dels estudis on la temàtica principal són les teràpies, aquests es troben inclosos en tot el procés. A més, s'hauria de tenir en compte, que, a cap i a la fi, la família adopta ser la primera en adonar-se dels signes i símptomes d'alarma de primera aparició; i per això són de gran ajuda per a l'orientació diagnòstica i la individualització de les teràpies. És per això, que es vol ampliar la visió de cuidar i considerar al

pacient i a la família com un binomi, per tal que els beneficis de les teràpies afectin a ambdues parts i afavorir així aquesta relació interpersonal. Seguint d'aquesta relació, i perquè el nostre objectiu general es pugui complir, es requereix una relació terapèutica familiar entre professional-cuidador. Per tal que aquesta sigui possible, és necessari que el propi sanitari demostrï interès per involucrar a les famílies en les cures (Berenguer, 2015).

En relació amb els objectius específics establerts, creiem que el professional adient per dur a terme les teràpies esmentades, i per tant qui té les competències per a la realització de les diferents cures, és la infermera. La literatura revisada afirma que aquesta és indispensable i és qui s'encarrega de cuidar al pacient i a la família en tot el procés (Ozpulat, et al., 2023), tot i això, no s'especifica cap de les tasques que du a terme. No es justifica el perquè de la seva importància.

Per aquest motiu, nosaltres hem recorregut a bases de dades pròpies del nostre àmbit per tal de justificar i demostrar la importància del treball portat per la infermera. Primerament, en relació amb les intervencions basades en les teràpies complementàries, en NNNConsult trobem que la infermera és qui ha de dur a terme l'entrenament de la memòria, la musicoteràpia, l'estimulació cognitiva, control de l'estat d'ànim, etc., així com altres més generals com la identificació de riscos, educació per a la salut, ajuda de l'autocuidatge i l'escolta activa del pacient i cuidadors; a més, en relació a l'entorn de la persona, trobem diagnòstics com el suport a la família com facilitar la seva presència durant el procés de malaltia (NNNConsult, 2024). Tanmateix, en Atic Care, un altre recurs del gremi, trobem intervencions similars com l'estimulació musical, exercicis de memòria, reestructuració cognitiva, col·laboració familiar en el cuidatge i exercicis de la identificació de les emocions (tant per part del pacient com dels cuidadors i família), entre altres (Atic Care, 2024). Seguint aquesta línia, en un dels articles revisats, l'autor Dimitrios Theofanidis fa referència al fet que és la infermera l'encarregada de fomentar la capacitat funcional i el manteniment de la independència, tant en el pacient com en els familiars (Theofanidis et al., 2021).

Ergo, per tal que les teràpies siguin efectives i el tracte en el binomi sigui de qualitat, la infermera ha de ser capaç d'individualitzar cadascuna de les intervencions. Per poder aconseguir-ho, s'ha de tenir en compte les característiques i necessitats segons l'etapa del procés de malaltia en el que es troben. Per tal de poder aconseguir-ho, i tenint en compte que el procés de la malaltia és llarg, crònic i fluctuant, s'han de tenir en compte les característiques i necessitats presents en cada moment.

CONCLUSIÓ

Degut a l'augment de la MA a escala mundial, l'objectiu de la implementació combinada de la TPS i la MST és aconseguir mantenir l'autonomia i la independència del binomi pacient-família. De tal forma, que també es busca trobar una reducció dels signes i símptomes conductuals i emocionals negatius, una millora de la memòria i millorar l'atenció de la infermera cap al mateix. Per altra banda, al ser dos tipus de teràpies on el material que es precisa es troba a l'abast de totes les persones actualment, com és el telèfon mòbil, hi hauria cost-efectivitat en la seva aplicació; reduint la despesa econòmica en el tractament, tant per a les famílies com per a les institucions sanitàries.

Per altra banda, durant l'elaboració d'aquest treball ens hem trobat en limitacions quant a la cerca de literatura que compleixi en els nostres objectius. En relació amb les teràpies, no hi ha informació recent ni exposició de nous resultats de l'aplicació d'ambdós tractaments; si més no, tampoc hi ha la implicació de la família en la realització de les mateixes. A més a més, tampoc s'han aconseguit referències de les intervencions que porta a cap la infermera i quina importància té per a dur a terme les teràpies, com en fomentar les relacions interpersonals entre pacient-família-professional.

És per això, que nosaltres exposem com a línies futures d'investigació la cerca i documentació de les limitacions esmentades per tal de que pròximament hi hagi una implementació del binomi, pacient-família, i un reconeixement de la infermera.

BIBLIOGRAFIA

Abraha, I., Rimland, J. M., Lozano-Montoya, I., Dell'Aquila, G., Vélez-Díaz-Pallarés, M., Trotta, F. M., Cruz-Jentoft, A. J., & Cherubini, A. (2020). Simulated presence therapy for dementia. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 2020(4). https://doi.org/10.1002/14651858.CD011882.PUB3/MEDIA/CDSR/CD011882/IMAGE_T/TCD011882-FIG-03.PNG

Arroyo-anlló, E. M., Dauphin, S., Fargeau, M. N., Ingrand, P., & Gil, R. (2019). Music and emotion in Alzheimer ' s disease. 1–11.

Alzheimer CEFA. (2023). Retrieved February 16, 2024, from <https://www.cefa.es/es>

Berenguer Poblet, M. (2015). L'actitud infermera vers la família: Adaptació transcultural al castellà i validació de l'Escala Families' Importance in Nursing Care - Nurses Attitudes (FINC-NA). Publicacions URV. <https://llibres.urv.cat/index.php/purv/catalog/view/157/141/325>

Busquets Surribas, M. (2019). Descubriendo la importancia ética del cuidado. *Folia Humanística*, 12. <https://revista.proeditio.com/foliahumanistica/article/view/1290/2227io.com/foliahumanistica/article/view/1290/2227>

Campos-puente, A. D. M., Borda-mas, M., Milagrosa, S., & Aguilar-parra, J. M. (n.d.). Emotional Exhaustion in Housewives and Alzheimer Patients ' Caregivers : Its E f f ects on Chronic Diseases, Somatic Symptoms and Social Dysfunction. 1–11.

Castillo, G., Brayhan Fernández, ;, & Chamorro, D. (2020). Neuroplasticidad: Ejercicios para retrasar los efectos de la Enfermedad de Alzheimer mediante Estimulación Cognitiva. *Revista de Investigación Científica y Tecnológica*, 4(2), 115–122. [https://doi.org/10.36003/REV.INVESTIG.CIENT.TECNOL.V4N2\(2020\)12](https://doi.org/10.36003/REV.INVESTIG.CIENT.TECNOL.V4N2(2020)12)

Centomo, F., Wyttenbach, I.M., Bencivenni, A. and Raglio, A. (2023), Music and autobiographical memory: A new experimental protocol. *Psychogeriatrics*, 23: 547-549. <https://doi.org/10.1111/psyg.12947>

Director, S., & Aguilera Eguía, R. (2014). ¿Revisión sistemática, revisión narrativa o metaanálisis? *Revista de La Sociedad Española Del Dolor*, 21(6), 359–360. <https://doi.org/10.4321/S1134-80462014000600010>

Eje Intervención. (2024). Atic Care. <http://aticcare.peoplewalking.com.sabidi.urv.cat/>

García López, M. V., & Rojas Ocaña, M. J. (2017). *Enfermería del Anciano*. *Enferteca*, 231–232. <https://ebooks.enfermeria21.com/ebooks/-html5-dev/617/231/#zoom=z>

García-Alberca, J. M. (2015). Las terapias de intervención cognitiva en el tratamiento de los trastornos de conducta en la enfermedad de Alzheimer. Evidencias sobre su eficacia y correlaciones neurobiológicas. *Neurología*, 30(1), 8–15. <https://doi.org/10.1016/J.NRL.2012.10.002>

Gómez Gallego, M., & Gómez García, J. (2017). Musicoterapia en la enfermedad de Alzheimer: efectos cognitivos, psicológicos y conductuales. *Neurología*, 32(5), 300–308. <https://doi.org/10.1016/J.NRL.2015.12.003>

Hoja informativa sobre la enfermedad de Alzheimer. (2023). National Institutes of Health. <https://www.nia.nih.gov/espanol/enfermedad-alzheimer/enfermedad-alzheimer>

La anosognosia: uno de los síntomas más habituales del Alzheimer. (2021). Fundación Pasqual Maragall. <https://blog.fpmaragall.org/anosognosia>

León Martínez, Carlos Alberto, Alba Pérez, Lucía del Carmen, Troya Gutierrez, Alejandro German, & Muñiz Casas, Isabel Cristina. (2021). La musicoterapia como una modalidad terapéutica reguladora de las emociones en las personas prejubilables. *Medicentro Electrónica*, 25(1), 92–106. Epub 01 de enero de 2021. Recuperado en 14 de abril de 2024, de http://scielo.sld.cu/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1029-30432021000100092&lng=es&tlng=es.

Lok, N., Buldukoglu, K., & Barcin, E. (2020). Effects of the cognitive stimulation therapy based on Roy's adaptation model on Alzheimer's patients' cognitive functions, coping-adaptation skills, and quality of life: A randomized controlled trial. *Perspectives in Psychiatric Care*, 56(3), 581–592. <https://web-p-ebSCOhost-com.sabidi.urv.cat/ehost/delivery?sid=55d7146f-c160-431e-83c8-ac5c5844de35%40redis&vid=1&ReturnUrl=https%3a%2f%2fweb.p>

- Llanero Luque, M., Ruiz Sánchez De León, J. M., Medrano Izquierdo, P., & Fernández García, C. (2011). Tratamiento de la enfermedad de Alzheimer. *Medicine - Programa de Formación Médica Continuada Acreditado*, 10(76), 5138–5144. [https://doi.org/10.1016/S0304-5412\(11\)70069-5](https://doi.org/10.1016/S0304-5412(11)70069-5)
- Martínez-González, A., & Sánchez-Mendiola, M. (2015). La pregunta de investigación en educación médica. *Investigación En Educación Médica*, 4(13), 42–49. [https://doi.org/10.1016/S2007-5057\(15\)72168-X](https://doi.org/10.1016/S2007-5057(15)72168-X)
- Megías Lizancos, F., & Serrano Parra, M. D. (2021). Enfermería en psiquiatría y salud mental I. *Enferteca*. [Internet]. Retrieved February 16, 2024, from <https://ebooks.enfermeria21.com/ebooks/-html5-dev/631/?key=bTVoYldVOVvrOVdTVkpCSm01dlpHODIOak14Sm1abFkyaGhQVEI3TWpRd01qRTJNREUwTUNaMGFYQnZYM0J5YjNoNVBUQW1jR0Z6YzNkdmNtUTlWa2xTUjBsTVNRPT1kWE5sYw%3D%3D>
- Muñoz García, B. (2018). Terapias no farmacológicas para los síntomas psicológicos y conductuales de la enfermedad de Alzheimer. *Revista Asturiana de Terapia Ocupacional*, ISSN 1699-7662, No. 13, 2018, Págs. 1-12, 13(13), 1–12. <https://dialnet-unirioja-es.sabidi.urv.cat/servlet/articulo?codigo=6562812&info=resumen&idioma=SPA>
- NIC. (2024). NNNConsult. <https://www-nnnconsult-com.sabidi.urv.cat/>
- Olazarán, J., Sánchez, D., Navarro Merino, E., & Herrera, J. (2015). Protocolo de tratamiento de la demencia. *Medicine - Programa de Formación Médica Continuada Acreditado*, 11(72), 4350–4355. <https://doi.org/10.1016/J.MED.2015.01.008>
- OMS. (2023). Demencia. Organización Mundial de La Salud. <https://www.who.int/es/news-room/fact-sheets/detail/dementia>
- Ozpulat, F. (2023). Alzheimer’s Knowledge of Nurses and Healthcare Students. *International Journal of Caring Sciences*, 16(2), 859–868.
- Pe, J. (1999). Las alteraciones psicologicas y del comportamiento en la enfermedad de Alzheimer. In Fundación “la Caixa.” <http://fiapam.org/wp-content/uploads/2012/10/Alteraciones.pdf>
- ¿Qué es el Alzheimer? | Español | Alzheimer’s Association. (2024). Retrieved February 16, 2024, from <https://www.alz.org/alzheimer-demencia/que-es-la-enfermedad-de-alzheimer>

Qué es la Musicoterapia - FEAMT. (2011). Retrieved February 16, 2024, from <https://feamt.es/que-es-la-musicoterapia>

Ruíz-Hernández, M., Mur-Gomar, R., & Montejano-Lozoya, R. (2023). Efectividad de las terapias no farmacológicas en personas con alzheimer: Una revisión sistemática. *Revista Espanola de Salud Publica*, 97(October), e202310086. <http://europepmc.org/abstract/MED/37921372>

Sánchez Martín, M., Pedreño Plana, M., Ponce Gea, A. I., & Navarro Mateu, F. (2023). And, at first, it was the research question... The PICO, PECO, SPIDER and FINER formats. In *Espiral. Cuadernos del Profesorado*, 16(32), 126–136. <https://doi.org/10.25115/ecp.v16i32.9102>

Sanchis, E. S. (2021). Programa de intervención basado en la musicoterapia neurológica, aplicado a pacientes con enfermedad de Alzheimer. *Dialnet*. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=8263039>

Scheltens, P., De Strooper, B., Kivipelto, M., Holstege, H., Chételat, G., Teunissen, C. E., Cummings, J., van der Flier Alzheimer Centre Amsterdam P Scheltens, W. M., Holstege, H., & van der, W. M. (2021). Alzheimer's disease HHS Public Access. *Lancet*, 397, 1577–1590. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(20\)32205-4](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)32205-4)

Siles González, J. (2011). Historia de la enfermería (DAE). Retrieved February 10, 2024, from <https://ebooks.enfermeria21.com/ebooks/-html5-dev/26/?key=bTVoYldVOVrOVdTVkpCSm01dIpHODINalltWm1WamFHRTINakF5TkRBeU1UWXdNVFExSm5ScGNHOWZjSEp2ZUhrOU1DWndZWE56ZDI5eVpEMVdTVkpiU1V4SmRYTmxj>

Sukhera, J. (2022). Narrative Reviews: Flexible, Rigorous, and Practical. *Journal of Graduate Medical Education*, 14(4), 414. <https://doi.org/10.4300/JGME-D-22-00480.1>

Page MJ, McKenzie JE, Bossuyt PM, Boutron I, Hoffmann TC, Mulrow CD, et al. The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ* 2021;372:n71. doi: 10.1136/bmj.n71

Pascual Sanchis, F., Tuleda Torras, P., Malventi Bellido, D., & Pedrós Roselló, A. (2019). Anosognosia como síntoma inicial de la enfermedad de Alzheimer. A propósito de un caso. *Elsevier*, 26, 62–65. <https://www.elsevier.es/es-revista-psiquiatria-biologica-46-articulo-anosognosia-como-sintoma-inicial-enfermedad-S1134593419300284#:~:text=La%20anosognosia%20es%20una%20caracter%C3%ADstica,y%20a%20las%20alteraciones%20del%20comportamiento>

Theofanidis, D., Fountouki, A., & Kotrotsiou, S. (2021). Title: Nursing Interventions in Alzheimer's Disease: A Concise Practical Guide for Everyday Use. In Greece International Journal of Caring Sciences (Vol. 14, Issue 1). <https://web-p-ebSCOhost-com.sabidi.urv.cat/ehost/delivery?sid=9ec8191e-a508-4d75-b051-8340d0264dd7%40redis&vid=10&ReturnUrl=https%3a%2f%2fweb>

Woods, P., & Ashley, J. (1995). Simulated presence therapy: Using selected memories to manage problem behaviors in Alzheimer's disease patients. *Geriatric Nursing*, 16(1), 9–14. [https://doi.org/10.1016/S0197-4572\(05\)80072-2](https://doi.org/10.1016/S0197-4572(05)80072-2)